

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויחידות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פרשת האזינו

ח' תשרי תשפ"ז

שבת תשובה

הפטרה: שובה ישראל

יציאת השבת ר"ת 19:55

סליחות | עשרת ימי תשובה

יום ראשון ערב יום כיפור | סיום הצום ביום שני 19:15

גיליון 979

יציאת השבת:

19:18

ירושלים: 19:17

כניסת השבת:

18:12

ירושלים: 18:05

"ועתה כתבו לכם השירה הזאת"

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בפרשת הקודמות הצטוו בני ישראל: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", על איזו שירה מדובר? יש הסוברים שזהו מקור המצווה על כל אחד מעם ישראל לכתוב ספר תורה, וכך כתב במפורש הרמב"ם בהלכותיו. ואולם רש"י במקום כותב: "את השירה הזאת - האזינו השמים עד וכפר אדמתו עמו".

מה המיוחד בשירת האזינו? יש בה תוכחה ואזהרה, "זכר זמות עולם בינו שנות דר ודר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך": העם מצווה לזכור את ההיסטוריה הכללית של העולם ובפרט של עם ישראל. קורות העבר יראו לו נאמנה כי הקב"ה משגיח על ישראל ומנהיג אותם. ציווי זה מועצם לנוכח הפסוק: "צור ילדך תשי ותשפח אל מחללך": כלומר, האל יצר אותך עם תכונת השכחה, כדי שתוכל להמשיך הלאה, בלא זיכרון הצרות, אך אתה השתמשת בתכונה זו בדרך לא טובה, בה שכחת את האל אשר יצר אותך.

לפני יום הכיפורים וחג הסוכות, יש בפרשה זו ערך נוסף, שהרי ביום כיפור הקב"ה מכפר לנו על כל עוונותינו, ובחג הסוכות אנו מציינים את הסוכות וענני הכבוד אשר ה' הקיף אותנו, כאשר הלכנו במדבר. זו היתה שמירה מיוחדת, אפשר לומר, כי כיפת ברזל הראשונה בעולם היתה במדבר סיני. עלינו לזכור כי אם נלך בדרך ה' נזכה לטוב, ואם לאו חלילה נענש. לימוד שירה זו, צריך להביא אותנו לאמונה בהשגחת ה' על עמו, ובהמשך לאהבת ה' יתברך ולשמירת מצוותיו, הלוואי ונזכה!

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

יום הכיפורים

יום כיפור. שני י' תשרי הפטרה: ואמר סולו. תחילת הצום יום א': 18:06 תקיעות: 18:50 סיום: 19:15

כפרות - בערב יום כיפור או בעשרת ימי תשובה מקיימים את מנהג ה'כפרות'. כוונת המנהג הזה להעביר מעל ראשנו כל גזירה רעה. נהוג לקיים את המנהג בתרגול לכפרה לגבר (ולבנים) ובתרגולת לכפרה לאשה (ולבנות). אפשר להסתפק בתרגול אחד לכל בני הבית ותרגולת אחת לכל בנות המשפחה. יש הנהגים לעשות זאת עם דג או בכסף שתורמים לצדקה.

אוחזים את התרגול, הדג או הכסף ואומרים נוסח מיוחד (המופיע בסידור התפילה ובמחזור) ומסובבים את התרגול, הדג, או הכסף, מעל הראש ואומרים: "זה חליפתי, תמורתך, כפרתי, זה התרגול (או הדג או הכסף, לפי העניין) ילך למיתה (בכסף אומרים: לצדקה) ואני אלך לחיים טובים ארוכים ולשלום". וחוזרים על כך שלוש פעמים.

מרבין בצדקה - רבות הן מעלותיה של מצוות הצדקה. בין השאר נאמר על מצוות הצדקה כי "צדקה תציל ממוות", וכן: "חטאך בצדקה פרוק". לפיכך מרבין בצדקה ביום זה. סגולה מיוחדת לצדקה בנוגע ליום הכיפורים, שכן מצוות הצדקה היא מצווה שבין אדם לחברו ועניינה עשיית חסד עם הזולת.

מפסיקים לומר תחנון - החל מיום זה מפסיקים לומר תחנון, עד סוף חודש תשרי, אם כי ביום הכיפורים עצמו אומרים עשר פעמים את סדר ה'וידוי'.

סעודה מפסקת - מרבין באכילה ובשתייה בערב יום- הכיפורים, ואוכלים בו סעודה חגיגית. הסעודה האחרונה נקראת סעודה המפסקת, אוכלים בה מאכלים קלים בלבד, ומסיימים אותה מבעוד-יום, לכל המאוחר חצי שעה לפני שקיעת החמה.

סליחה - מפיסים איש את רעהו, כדי שלא יישארו עוונות שבין אדם לחברו, שעליהם אין יום-הכיפורים מכפר. להשלים למאה ברכות - נוהגים לברך ברכות הריח, על עצי בשמים, עשבי בשמים והנותן ריח טוב בפירות. בנוסף ידוע, כי הנשמה נהנית מן הריח הטוב ומקילה על הצום.

טבילה - ראוי מאוד לטבול במקווה בערב יום-הכיפורים, כדי להיכנס ליום זה זכים וטהורים.

'וידוי' ראשון בתפילת מנחה - נוהגים להקדים את תפילת מנחה. בסיום תפילת העמידה אומרים 'וידוי' - "אשמנו, בגדנו" וכו', ואחר-כך את תפילת "על חטא", המופיעה במחזורי התפילה של יום-הכיפורים. **ברכת הילדים** - ראש המשפחה נוהג לברך את ילדיו לפני שהולכים לבית- הכנסת. מניח את ידיו על כל אחד מהם, בתורו, ומברכם. המנהג לברך בברכת כהנים "יברך ה' וישמרך" וכו'. נוסח הברכה לבנים: "ישמך אלקים כאפרים וכמנשה..." ולבנות אומרים: "ישמך אלוקים כשרה, רבקה, רחל ולאה, וה' ישפיע עליכם שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ויכתוב ויחתום אתכם לחיים טובים וארוכים, בתוך כל הצדיקים ובתוך כל ישראל, אמן".

יום הכיפורים אסורים: אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ויחסי אישות. כל אלו אסורים (לפחות) מזמן 'כניסת החג' עד זמן 'צאת החג' המופיעים בלוחות.

חג סוכות

חג סוכות (שבת) טו' תשרי, הפטרה: הנה יום בא. כניסת החג: 18:03 יציאת החג: 19:09

בזמן שביית המקדש היה קיים, היו שבע מצוות בחג הסוכות: ישיבה בסוכה; ארבעת המינים; קרבן חגיגה; שמחה (קרבן שלמים); נסוך המים; ערבה בהושענא-רבה; קרבנות העולות. אך בימינו אלה נוהגות ארבע מצוות:

ישיבה בסוכה - בליל החג הראשון מצווה לאכול בסוכה. הסוכה צריכה להיות עשויה משלוש דפנות לפחות, העשויות מחומר חזק וקשיח. הסכך צריך להיות צפוף, כדי שרוב שטח הסוכה יהיה מוצל. עושים בסוכה 'קידוש', מברכים "לישב בסוכה" ו"שהחיינו". מעתה ועד שמחת-תורה אוכלים כל ארוחה בסוכה. **ארבעת המינים** - מקיימים מצווה זו בכל יום מימי החג, חוץ משבת. לפיכך כאשר היום הראשון של חג הסוכות חל בשבת, אין נוטלים לולב ואתרוג ביום זה, אלא מתחילים במצווה זו רק ביום ראשון של חול-המועד. מהדרים לקיימה בסוכה. אווזים את הלולב (עם ההדסים והערבות) ביד ימין ומברכים "על נטילת לולב". אחר-כך לוקחים ביד שמאל את האתרוג ומברכים "שהחיינו". בסיום הברכה מצמידים את האתרוג ללולב ומנענעים אותם לעבר ארבע רוחות השמים. (מברכים "שהחיינו" רק בפעם הראשונה השנה). זמן המצווה: מזריחת השמש ועד שקיעתה. נשים פטורות ממצוות ישיבה בסוכה ונטילת לולב, אך הן רשאיות לקיימן.

שמחת בית השואבה - מצווה מיוחדת לשמוח בחג הסוכות. לכן עורכים בכל לילה שמחות וריקודים, זכר לשמחה שהיתה בבית-המקדש - "שמחת בית-השואבה", שעליה נאמר: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו".

סְכָה וְלוּלָב לְעַם סִגְלָה. יַחַד יִרְנֹו יִשְׂאֹו תִּהְיֶה:

אל מִמְצָרִים גָּאֻלָּנוּ. דְּבָרוֹת קִדְשׁוֹ הִשְׁמִיעֵנוּ. עֲנִי כְבוֹד הַקִּיפָנוּ. לְאַרְבַּע רוּחוֹת מָטָה וּמַעֲלָה:
נַעַם דְּרָכָיו לָנוּ הוֹדִיעַ. מִזֵּיו הִדְרוּ לָנוּ הוֹפִיעַ. דַּעַת יוֹם אִיּוֹם אִמְרוּ יִבִּיעַ. דַּעַת יְחִנֶּה לִילָה לְלִילָה:
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּצֶל סִכְתּוֹ. יִסְתַּוְּפֶי יִחְסֶה תַּחַת אֲבָרְתּוֹ. הַיֵּשׁ כִּכְתָּבוֹ וְכִקְרִיאָתּוֹ. כְּמִסְפֵּר סִכָּה מִסְפְּרוֹ עֲלָה:
מֶה עֲצָמוֹ רָזִי לוּלָב וּמִיָּנוּ. וְלִי מֶה יִקְרוּ מֵאֵד עֲנִינוּ. אֲשֶׁרִי טָהַר-לֵב הַיֵּשׁ רַעֲיוֹנִיו. לְסוֹד מִצְוָתוֹ הַמַּעֲלָה:
שֵׁם בֶּן אַרְבַּע בְּלוּלָב חוֹנֶה. בְּמִלּוֹי הֵהִין בְּפִרְטָיו תִּמְנֶה. נִכַּח הַלוּלָב לְשִׁדְרָה תִּפְנֶה. סְבִיבּוֹ מִיָּנוּ גֵרֹן עֲגִלָּה:
הַהֵדֵם רוֹמֵז לְשִׁלְשֵׁה אָבוֹת. מִשָּׁה אֶהְרֹן בְּדִי עֲרֹבוֹת. יוֹסֵף לְלוּלָב חֲמִידָה לְבָבוֹת. דָּוִד לְאַתְרוֹג פִּלָּה כְּלוּלָה:
חוֹתֶם תַּעֲוֹדָה תִּתִּיר לְבָנֶךָ. זָבֵד טוֹב תִּזְבֹּד לְעַם לֵךְ. קוֹרֵא וּמַנְחֵל לִישׁוּעָתֶךָ. יִתְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ בְּפִינוּ סִלָּה:

הושענא רבה

הושענא-רבה וחבטת הערבות - זהו היום שבו נגמר דין העולם. הגם שהדין נחתם ביום הכיפורים. אבל הקדוש-ברוך-הוא אינו גומר את החתימה ביום-הכיפורים אלא ממתיך עד 'הושענא רבה', ואז הוא מעניק לנו ולכל ישראל "גמר חתימה טובה".

בחג הסוכות נידונים על המים, לכן מתפללים ביום 'הושענא-רבה' על המים וביום זה הנהיגו הנביאים לחבוט בקרקע חמש חבטות עם חמש ערבות מאוגדות.

שמיני עצרת - שמחת תורה

שמחת תורה (שבת) כב' תשרי, תפילת הגשם – משיב הרוח. כניסת החג: 17:52 יציאת החג: 18:59

שמיני עצרת – שמחת תורה

שמחת-תורה הוא היום השמיני של סוכות, אך למעשה הוא חג לעצמו. בתורה נאמר (ויקרא כ"ג, ל"ו פרשת אמור): "שבעת ימים תקריבו אשה לה', ביום השמיני מקרא קודש יהיה לכם, והקרבתם אשה לה', עצרת היא, כל מלאכת עבודה לא תעשו". ביום זה אנו מסיימים את קריאת פרשיות התורה שקוראים מדי שבוע, ועל-כן זהו חג של סיום התורה והתחלתה המחודשת. מאחר שהוא בא אחרי ימי חג-הסוכות, שבהם אנו שמחים מדי יום בשמחה גוברת, מגיעה השמחה בחג זה לשיאה, והיא סוחפת את כל חלקי עם ישראל.

למה שמחים ורוקדים?

בשמחת-תורה מסיימים את הקריאה בתורה, ולרגל זה נוטלים את התורה בידיים, רוקדים עמה ושמחים בה. ונשאלת השאלה: ביום חגה של התורה, האם לא היה מתאים יותר לפתוח את ספר- התורה, ללמוד ולהתפלל בה? ומי רוקד בשמחת-תורה עם התורה? הכול! מילא תלמידי-החכמים שהגו כל השנה בתורה, אך עמי-הארצות, מה להם כי ירקדו עמה?! ההסבר לכך הוא: הקשר של יהודי עם הקדוש-ברוך- הוא ועם התורה, עומד מעל ומעבר להתנהגותו החיצונית ומידת ידיעותו בתורה. השמחה היא על עצם העובדה שיש לנו תורה, ושמחה זו מפעמת גם בלבו של היהודי שלא למדה מעולם. לכן הכול שמחים בתורה, והשמחה מתבטאת בריקוד, שבזה אין הבדל בין הלמדן לאיש הפשוט.

שמיני עצרת – ביטוי לאהבת ה' לישראל

אחרי שבעת ימי חג הסוכות, מדוע נזקקים לעוד יום – "שמיני עצרת"? לפני הפרידה והשיבה לימי החולין, מעניק לנו הקב"ה עוד יום של שמחה גדולה, כאות אהבה לעמו ישראל. החג האחרון של סוכות, שמיני-עצרת, מבטא במיוחד את אהבתו הגדולה של הקב"ה לעם-ישראל. השם 'עצרת' הוא מלשון עצירה ועיכוב. הקב"ה עוצר אותנו יום נוסף לחגוג ביחד, בטרם נשוב לימי החולין. המדרש ממשיך ואת למלך שעשה סעודה לבניו ושמח עמם שבעה ימים, ואז הוא אומר להם: "קשה עלי פרידתכם", ומבקש שיתעכבו עוד יום ויחגגו יחד יום נוסף. היום הנוסף הוא ביטוי לאהבה הגדולה של האב לבניו. אמנם כיום שמחת תורה נקשר בזכרון הטבח הנורא שעשו אויבנו מעזה בתושבי העוטף ומגיניהם, ואולם גם בחושך הגדול הזה היה חסד ה' להצילנו ממזימות אויבנו להשמיד ח"ו את כל יושבי הארץ. נתפלל לבורא עולם שיראה לנו את אהבתו בצורה הפשוטה ביותר בגאולה השלימה בקרוב, אמן.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל – נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

להפארת: ציפורה ודושה לוי. שרה בת שמחה. עור בן עישה. תקוה בת עזיה. אלנה בת ג'אן. אסנת בת זרבה. מול בת עזילה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בר בן מיכל. דוד ביטון הי"ו. לעילוי נשמת: הר"ע יוסף. הר"מ מלחה. רבי משה מלח. רבי יעקב מרדכי שושן. יצחק דוד. מקסים דוד. חיר חיים. ישראל אברהם. און מועלם. דוד גוססברג מור פלך. מרדכי בן חמו. אסתר ועבר חיים. עמוס דמרי. אסתר בת תורא. אליזה בת פריחה. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאח אסמחטו. עזיה עמס. דהרל לוי. בנימין דוד. נחיה שמעון. אסתר אלקוב. שמעון עליזה סך. נאור בן אסתר. לאור דמרי. דבורה אילן מועלם. מסאל ועקין. אילה שיר. יצחק בן פנחס. יצחק שמואל אילוז הי"ד. סן איר יעקב שושן הי"ד. לע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוז, רפאל פריצי, וציריליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד. אברהם ולאח ציטרון ז"ל. להתחזות נעדר יצחק"ל ושביווי ובהם: גיא חבר, יהודה כץ, רון ארד הי"ד. למענוניים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483